

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

X. Cur in corporibus nostris ossa tam multa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

motum. Propterea in serpentum genere, qui minores sunt, spina constant, qui praegrandes, ossa. Validiores enim sunt, viuiuari, & carniuori; & ideo firmiori egerunt fulcimento. In testaceis autem & crustaceis instar ossis testa est aut crusta; eaque exterior, quod mollia sint & frigida, exteriorisque indiga propugnaculi.

CVR IN CORPORIBVS
nostra ossa tam multa?

CAPVT X.

Erum enim verò locus postulat, vt rationem exponam, cur non vnicum os, sed tam multa tantoperèque inter se diuersa in corporibus nostris reperiuntur. Nam etsi Hippocrates in lib. de ossium natura multò pauciora commemorauerit; verè tamen diligentior singulorum dissector & inspector Galenus in lib. de foetuum formatione cap. 6. vtrinq; tum in dextris, tum in sinistris partibus, ducenta & amplius esse tradidit. Et in 9. libro de Hippocratis & Platonis Decretis cap. 8. plura, quam trecenta. Auerroës in primo lib. colliget cap. 4. minutioribus quibusdam praetermissis ad ducenta quadraginta octo colligit.

Ossa quot in corpore nostro.

Cur tam multa.

Quicumque autem fuerit numerus, is certè maximus est maximeque necessarius. Nam etsi ad erigendam & sustentandam carnem vnicum fortasse satis esse posset; ad motum tamen, firmitatem, & robur partium plura esse debuerunt. Motus enim nullus fuisset, sed immobilitas summa, si vnicum os continuum & integrum in toto corpore extitisset. Et animal, quod per sensum & motum definitur, velut lapideum aut luteum opus esset: neque curuare se posset, aut incedere, membrauè in partes diuersas flectere. Aut certè vna pars sine cæteris omnibus non moueretur. Nunc autem & in omnem partem curuatur corpus, cum pluribus vertebris, quarum singulae flecti possunt, confect spina: & progreditur, & currit, & saltat, quòd artus singuli moueantur seorsim atque ad inflexionem promptissimi sint. Id in cruribus & brachijs manifestissimum cuius est in animalibus cunctis. Apprehensio, quæ manuum propria est functio, an non cum primis est homini necessaria, cibique sumptio & confectio viuentibus omnibus? At quomodo manus firmiter apprehenderet, nisi constaret ossibus digitisque pluribus, & in singulis digitis plures essent articuli? Quomodo maiora complecteretur corpora, nisi & manus ad vlnam & radium, & hæc ad humerum, isque demum ad scapulam antrosum flecterentur? Quomodo incederet, nisi pes tibia, tibia femori, atque hoc ischio committeretur? Durioris autem cibi sumptio atque confectio qui fieret, nisi ossæarum plurium mandibularum ope? Iam sine respiratione optimorum animalium vita non consistit. In ea perficienda quæ thoracis esset dilatatio aut com-

A pressio, si vnico totus osse contineretur? Ad demum ne singula persequare, caput ipsum, quod propter cerebri custodiam osseum maxime esse oportuit, si vnico concluderetur osse, quam cerebri vapores & exhalationes exirarent? Propter transpirationem enim & corporis cuiuspiam transitum futuras plurimumque ossium commissuras adesse oportuit.

Eandem ossium multitudinem ac diuersitatem firmitas partium omnium postulabat. Aut enim totum corpus osseum esse debebat, aut plures partes necessario robore priuarentur; nisi singulis singula ossa infererentur. Videbitur sanè eatenus passiuè futurum fuisse fortius, si osse vnico subsistisset; quatenus difficilius & ægrius ab alio moueretur. Actiuè tamen, vt seipsum proprijs viribus sistere valeat & sustentare ne corruat; fortius multò fuit in ossa plurima distributum. Sic enim vna pars aliam firmat & roborat. Tum verò ad hæc omnia accessit figura & diuersa membrorum quantitas: quorum quædam maiora, alia minora, quædam rotunda, alia caua, alia recta, quædam curua ossa postulabat.

Verum illud accidit longè omnium admirabilissimum; vt quamuis plurima sint maximeque diuersa; ea tamen sit omnium structura, compositio, & nexus, ac si vnicum esset. Fit autem structura & connexio, aut per *σύνουσιον*, 1. absque diuerso coëuntium ossium motu; per inde ac si vnicum esset os. Aut per *ἀρθρωσιον*, in qua diuersus est eorum motus: Atque in *σύνουσιον*, cum ossa sese vicissim subeunt, ceu duarum serrarum dentes sibi mutuò occurrentes; aut alio simili modo, vt ossa cranij, *εὐρη* seu futura dicitur; *ὀφθαλμια* verò, si absque ingressu 3. 4. mutuo per simplicem lineam copulentur; vt quædam superioris maxille & nasi ossa: ac demum *ῥομφαίου*, vbi instar clauis os ossi insignitur, vt maxilla dentes. At *ἀρθρωσιον*, si manifestum & conspicuum habeat motum, vt in brachijs, manibus, cruribus, & pedibus, vocatur *ἀρθρωσιον*, ceu laxa esset dearticulatio. Si obscuriorem & minus apertum, vt in metacarpio, spina, & costis, dicitur *συνάρθρωσιον*, 7. quali coarticulatio. Siue excipientis ossis sinus altus sit, & ingredientis caput magnopere prominens, & vtrumque vnicum, vt in femoribus, & coxendicis, humerique & scapulae coarticulationibus, siue contra neutrum sit magnopere aut cauum aut extuberans, sed vtrumque parum & leniter, ac si plana quodammodo superficies essent, vt interiora tarsi & quædam brachialis ossa. Siue manifestis quidem, non tamen simplicibus, sed pluribus aut finibus, aut capitibus, vt in 2. ac 3. quatuor digitorum & femoris ad tibiam articulo. Quorum trium articulationis formarum prima vocatur *ἐπιάρθρωσιον*, altera *ἀρθρωσιον*, tertia *ὑποάρθρωσιον*. Denique dum harum, quæcumque ea sit, articulatio quopiam alio corpore ossa colligante vitur, aut *συνάρθρωσιον*, dicitur, si vinculo confect, aut *συνάρθρωσιον*, si carneo musculo, aut *συνάρθρωσιον*, si cartilagine. Atque his modis ossa connecti & colligati Aristoteles etiam in 2. de partibus cap. 9. prodidit.

Ossium structura.

1.

2.

3. 4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

Sed non ignoro hæc paulò aliter à Galeno ad initium libri de ossibus explicata fuisse: præfertim ubi futuram *aperturam* & *quædam* *speciem* esse voluit. Verùm cum ex nullum habeant proprium motum, ad *quædam* potius libuit reuocare. Quod si medicus quispian reprehendat; rationes ostendat, quibus ad id agendum inducatur. Interim plurima ossa constabit admirabili prorsus arte plurimis modis coniungi.

*Omnium e-
rigo spina.*

Omnium autem præcipuum & quasi origo, vt in 3. & de animalium historia lib. cap. 7. & lib. 2. de partibus cap. 9. adnotauit Aristoteles, & post eum medici omnes confirmarunt, est spina; sic nominata, quòd posterior eius pars acuta sit & velut spinosa. Etenim os illud durissimum est & maximum, iuxtaque animalis rectitudinem positum, velut in arbore truncus, siue vt Galenus loquitur in 12. de vsupartium lib. cap. 10. & 11. & lib. 13. cap. 3. carina in naui, cui latera puppis & prora innituntur. Sic enim ad spinam reliqua omnia corporis ossa reduci & cum ea colligari videntur.

Spina parsi.

Quippè quatuor in partes illa diuiditur. Collum seu ceruicem, dorsum, lumbos, & os sacrum, velut totius basim & vltimum. Ceruix septem, dorsum duodecim, lumbi quinque, sacrum os sex, illique additum coccygis os quatuor, totaque spina quatuor & triginta ossibus constat: vt pluribus motibus, quibus hominem moueri oportuit, obsequeretur: & plurima interim neruorum paria per totum corpus effunderet. Inde vertebræ nominantur, quòd earum vsu in omnem partem vertatur corpus. Capitis ossa adiunguntur collo, crurum ac tibiarum ossi sacro, thoracis & brachiorum partibus intermedijs.

*Vertebra cur-
dicta.*

Optimè autem & arctissimè copulantur omnia, dum ab opifice sapientissimo addita illis est *anaplois* seu appendix; vt eorum extremitates molliores essent, commodiorèque articulationem haberent. Eam etiã grandioribus solum ossibus Galenus apposuit, post brachialis tamen, prædij digitorumque ossa & alia plura manifestam nobis ostentat. Neque putet quisquam *anaplois* me hoc loco cum *anaplois*, appendicem cum processu, confundere.

*Ossium appen-
dices.*

Nam sunt in ossibus processus quoque velut pars ossis, tuberculi aut gibbi instar ex reliquo osse procedens, vt in spinæ vertebris, in femoris rotatoribus, alijsque non paucis. Et processus interdum appendicem habent; vt ij, quos nunc nominauim: interdum appendices processum; vt in vlna, tibia inferiori, femorèque infimo. Tameñ hæc à plerisque non ita distinguantur.

*Ossium pro-
cessus.*

Itaque appendicum hæc & processuum efformatione factum est, vt commo dissima fieret articulatio & commissura; dum vnus ossis eminentia, quæ caput vocatur, cavitati alterius, quæ sinus & acetabulum & pyxis & buccella dicitur, non solum immitteretur; sed illi etiam planè æqualis ad amissum & exactè quadraret; vt & firmus esset & expeditus motus; qui laxus & infirmus fuisset, si amplior cavitatis extitisset: aut difficilis & periculosus, si angustior. Profundissimæ omnium cavitates in coxendicis osse sunt, qua femoris caput admittitur, & in osse cymbam referente, quam tale caput ingreditur.

*Ossium arti-
culatio.*

A Ac postremò ad maiorem tum omnium cõnexionem, tum singulorum articularum promptiorem motum & tutelam, tum vinculis interiectis ex vtroque osse productis ambo colligauit natura, tum cartilagine vtrinque oblinuit, & cavitatibus quasi eminentias quãdam velut labia & supercilia, quæ in coxendicis cavitare videntur altissima, obduxit in orbem: nequando fortasse ossa exciderent. Hoc fermè est admirabile prorsus artificium.

*Ossium vni-
cuius & carti-
laginis.*

Quorum omnium ossium compactio *osseum*, *osseum*, hoc est aridum, & osseum à veteribus medicis appellata est. Quique de ossibus scripserunt, eos hoc nomen libris suis præfixisse testatur Galenus ad initium libri de ossibus, & in cap. 2. lib. 1. de anatom. administrationibus. Verùm vniuersè hæc satis. De singulis autem post dicitur, ubi totius corporis descriptio fiet.

B

DE CARTILAGINE.

CAP. XI.

C Imillimam ossi substantiam cartilaginis esse verbis hinc Philosophus tradidit in libro 3. de animalium historia cap. 8. & libro 2. de partibus cap. 9. Cartilago differt ab osse pluris minorisq; ratione, cum aliocui natura eadem, qua ossa, constet. Vt iam mirum esse non debeat, si ossium extremitatibus obducta cernatur, atque in cartilaginem ossa fere definant. Et eorum etiam aliqua insigniter desinere conspiciantur, vt nasi ossa, costæ, & pectoris os. Ex eadem enim materia magis aut minus siccata ambo concreta sunt: sed diuersa illi forma substantiæ accedit. Verùm vt partes ceteræ, ac præsertim ossa, in prima quidem ætate molliores sunt, procedente verò tempore siccantur & fermè vt ossa durantur: eandem ob causam vt os præcisum nunquam renascitur nec amplius reparatur, nisi fortasse in pueris, in quibus & magis viget natura & abundat humor: ita nec cartilago. Sanè quod est os in ceteris animalibus sanguineis & viuiparis, atque in ouiparis piscibus spina, hoc ipsum est in ijs cartilago, quæ nec ossa nec spinas habent. Estque in ijs velut spina dorsum: neque minus medullam continet. Vt omnino quod de ossibus & spinis dicitur, quãdam esse, quæ medullam habeant, alia, quæ nullam: hoc idem liceat de cartilagine affirmare. Sed quæ in terrestribus animalibus medullam non continet, humore tota perfusa est, quo mollis & mucosa efficitur. Media igitur est inter os & carnem substantia, osse mollior, durior carne. Quam ob causam partes quãdam, quæ nec osseæ nec carneæ esse poterant, vt auriculæ & nares, cartilagineæ factæ sunt. Nam si essent osseæ, incurrentes in dura facile frangerentur. Si carneæ, non essent duræ: cumque prominent, facile laderentur. Cartilagineæ autem cum sint, nec læduntur, quia sunt solidæ & duriusculæ; nec franguntur, quia cedunt.

*Ossa & carti-
laginis compe-
ratio.*

*Cartilago
medullam con-
tinet.*

*Auricula &
nares cur carti-
lagineæ.*

Itaque